Alcohol

In maart 1945 liet generaal Eisenhower aan alle divisies die hadden deelgenomen aan de rivierovergang over de Rijn het volgende bericht verzenden.

The Supreme Commander reminds the division of his promise to give them a party in celebration of their crossing of the Rhine. The champagne and wine for this purpose will be provided by the Chief Quartermaster from captured enemy stocks.

Op 6 mei jl. kondigde de Bevelhebber der Landstrijdkrachten een aantal maatregelen aan in het kader van het alcoholmatigingsbeleid. Medio augustus jl. opende een groot landelijk ochtenblad op zijn bekende wijze met de kop „Leger heeft eigen drankkliniek nodig" en vervolgde met „de Koninklijke landmacht heeft behoefte aan een eigen alcoholkliniek voor een schokkend aantal probleemdrinkers, waarvoor de huidige hulpverlening ontoereikend is geworden".
Kennelijk is er in de krijgsmacht nogal wat veranderd, reden voor de redactie om in deze decembermaand — met traditioneel een verhoogd alcoholgebruik — hieraan aandacht te besteden (zie ook het artikel van drs. Heijster in dit nummer).

Eerst enkele feiten. In Nederland is het alcoholverbruik per hoofd van de bevolking van 15 jaar en ouder in de periode van 1960 tot 1980 meer dan verdrievoudigd. Naar schatting heeft 5 à 6% van de beroepsbevolking problemen met drank. Ongeveer 700.000 mensen drinken meer dan 8 glazen alcohol per dag.
De gevolgen van overmatig alcoholgebruik liegen er niet om: arbeidsverzuim, bedrijfsongevallen, arbeidsongeschiktheid en een toenemend beroep op de gezondheidszorg. Ook in de sfeer van de openbare orde en veiligheid doen zich steeds meer problemen voor waarbij alcohol in het geding is. Bijzonder verontrustend is ook het sterk groeiende alcoholgebruik door jongeren.
Kortom, de alcoholproblematiek is een maatschappelijk verschijnsel geworden dat de volksgezondheid in brede zin bedreigt en de samenleving bovendien jaarlijks tientallen miljoenen kost. Voor de regering voldoende redenen om tot actie over te gaan; in de nota „Alcohol en samenleving" van het ministerie van WVC wordt dan ook een nationaal alcoholmatigingsbeleid ontwikkeld.
Nu is het een illusie te menen dat de situatie binnen de krijgsmacht wezenlijk anders zou zijn. Juist door de specifieke en eenzijdige personeelsopbouw — met daarbij v.w.b. de KL relatief veel jeugdig personeel — mag op zijn minst een identieke situatie worden verwacht. In de nota van WVC wordt dan ook terecht aangenomen dat de daarin geschetste problematiek in min of meer dezelfde mate voor overeenkomstige groepen binnen de krijgsmacht geldt.
Het is dan ook niet verwonderlijk dat, in navolging van het algemene regeringsbeleid, ook de krijgsmachtdelen een alcoholmatigingsbeleid hebben ontwikkeld. Binnen de KLu is die ontwikkeling nog niet afgerond; binnen de KL daarentegen is een specifiek beleid ontwikkeld met als doelstelling het gebruik van alcohol tot een verantwoorde omvang beperkt te houden, teneinde de volledige inzetbaarheid en het welbevinden van het personeel te waarborgen. Met andere woorden: niet de „blauwe knoop", maar het tegengaan van het overmatig drinken en de signalering en behandeling van de probleemdrinkers, met als trefwoorden „inzetbaarheid" en „welbevinden".
Teneinde dit beleid inhoud te geven is de problema-

tiek geanalyseerd, waarbij drie risicofactoren zijn onderkend, namelijk de beschikbaarheid van alcohol, de sociale normering van alcoholgebruik en de aanwezigheid van psychosociale problematiek. Het zal duidelijk zijn dat door een systematische aanpak van deze risicofactoren (vertaald in concrete maatregelen) het gewenste doel, alcoholmatiging, kan worden bereikt. De aldus verkregen maatregelen kunnen globaal in de volgende drie categorieën worden verdeeld.

— Preventieve maatregelen, waarbij kan worden gedacht aan de beperking van de beschikbaarheid van alcohol, aan voorlichting en aan het vergroten van ontspanningsmogelijkheden.
— Maatregelen gericht op overmatig alcoholgebruik, bijvoorbeeld een betere controle na de diensturen en een striktere handhaving van de bestaande regelgeving.
— Het verbeteren van de hulpverleningsstructuur voor probleemdrinkers.

Bij de invoering van deze maatregelen wordt in sterke mate geappelleerd aan ieders persoonlijke verantwoordelijkheid voor eigen gezondheid en welbevinden en aan de verantwoordelijkheid van de commandant voor de algehele personeelszorg en de inzetbaarheid (lees kwaliteit) binnen zijn eenheid.

Tot zover, zeer beknopt, het onlangs door de KL ingevoerde alcoholmatigingsbeleid. Daarbij passen enkele kanttekeningen. Ongetwijfeld zullen ook maatschappelijke overwegingen een rol hebben gespeeld bij de vaststelling van dit alcoholmatigingsbeleid, maar de primaire doelstelling zal ongetwijfeld het verzekeren van de bedrijfsveiligheid en het maximaliseren van de operationele inzetbaarheid van het personeel zijn geweest. Dat hierbij aan de „eigen verantwoordelijkheid" wordt geappelleerd is een uitstekend vertrekpunt, dat bovendien in het huidige personeelsbeleid past. Maar dat zal waarschijnlijk niet in alle gevallen afdoende zijn; ook hier zal ongetwijfeld de 80-20-regel opgaan, d.w.z. dat het merendeel van het personeel bewust en verantwoordelijk met alcohol zal omgaan (zoals men dat overigens al jaren doet!); maar het betekent ook dat een kleine groep wat méér ruggesteun nodig zal hebben dan dat appel op de eigen verantwoordelijkheid. En die ruggesteun zou eveneens in het nieuwe personeelsbeleid kunnen worden gevonden.
In de toekomst zal immers de individuele militair moeten aantonen over de vereiste geschiktheid te beschikken voor het vervullen van een functie. Daaronder zal logischerwijs ook de fysieke geschiktheid moeten worden gerekend, want elke functie in de organisatie (en zeker in de oorlogsorganisatie) vereist een fysieke basisconditie. Om die reden zou een regelmatig uitgevoerde fysieke-conditieproef voor het vrijwillig dienende personeel voor de hand liggen; een proef met consequenties, namelijk: „zonder de vereiste fysieke conditie niet de gewenste functie". Hierdoor zou het mes aan twee zijden kunnen snijden. Een betere conditie en zodoende een betere functievervulling, maar ook wat meer interesse in sport en juist daardoor een rem op het alcoholgebruik. Sporters zijn immers veelal geen drinkers.
Waarschijnlijk zal dit bij het vrijwillig dienende personeel ook leiden tot een mentaliteitsverandering ten opzichte van het alcoholgebruik en juist deze voorbeeldfunctie is nodig om — naast alle voorgestelde maatregelen — vervolgens met succes het alcoholgebruik bij onze dienstplichtigen aan te pakken.
En ten slotte nog dit; laat het voorgaande u vooral niet ervan weerhouden op Oudejaarsavond het glas te heffen en te klinken op een goed en gelukkig, maar óók een mentaal en fysiek gezond 1990 . . .
PROOST! . . . OP UW GEZONDHEID!!!

